

Vision om et borgerdrevet, inviterende, socialt og lærende bylaboratorium: "Den bæredygtige by i byen, 2050"

Et langsigtet mål for 2050 om biodiversitet, øget social bæredygtighed og opfyldelse af klimapositivitet i Østerport Kvarter, Indre Bydel.

Kære Line Barfod og øvrige medlemmer af Teknik- og Miljøudvalget,

Jeg skriver til jer med et forslag om iværksættelse af et bylaboratorium for Østerport Kvarter, Indre Bydel.

Min vision er, at Østerport Kvarter i fremtiden bliver kendt for at være bæredygtigt og robust. Nøgleord er: Biodiversitet, inklusion, trivsel, tryghed, fællesskab, grønne byrum, universelt design, naboskab, social sammenhængskraft, reduktion af forbrugsbaserede CO2-udledninger og demokratisk dannelse.

Inspirationen kommer bl.a. fra Århus med deres by-og landskabslaboratorium, Østerbrounder søgelsen og Realdanias nye pulje vedr. opbygning af et nyt forskningsfelt om, hvordan de fysiske rammer helt konkret påvirker vores livskvalitet.

Jeg kalder visionen for "Den bæredygtige by i byen, 2050".

Jeg har længe ønsket at kunne forene bæredygtighed, forskning, tværfaglighed og helhedsorienteret tænkning i et lokalt forankret projekt. Det kan ske gennem denne bæredygtige "maggi-terning": Det inviterende, sociale og lærende bylaboratorium.

Bylaboratoriets opgave og udgangspunkt er de tre aspekter i bæredygtighed: Social, klima og økonomi set ift. Paris-aftalen, FN's verdensmål og kommunens politik generelt. Opgaven er at sammenkoble aspekterne i alle delprojekters elementer og tydeliggøre "merværdien", de afledte positive og måske negative effekter. Der kan måske udvikles en skematik. Alle forvaltninger har i princippet en "aktie" i projektet.

Projektet kan blive et eksempel på, hvordan modsatrettede interesser kan blive katalysator for udvikling af helhedsorienterede løsninger og fælles læring hen mod en lokal forankret, tryk, sund og bæredygtig fremtid.

Fælles læring sker fx gennem fagligt input og samarbejde om løsninger med forvaltninger, KEJD, gennem folkeoplysning o.a. Det er forventningen at kunne nudge beboere og tilflyttere til at opgive bilejerskab. Bilejerskabet er stigende i København. Det vil være værdifuldt fx at forske i nudging og årsager. P-belægningen kl. 22 i tælleområde 27 er steget med 9 procentpoint på 4 år. Se screenshot nr. 1.

Projektet etableres bl.a. i regi af forvaltningen og Indre By Lokaludvalg. Den flade/kollektive organisering i projektet afspejles i de tilknyttede kommunale medarbejders arbejdsform. I Århus tales om co-becoming, med-tilblivelse.

Projektet initieres og drives af lokale frivillige, der sammen definerer den ønskede bæredygtige fremtid frem mod 2050. Der evalueres og justeres løbende.

Fællesskab, inklusion, livskvalitet og nærvær vil udfoldes og flere projekter vil opstå gennem selvgroet, langsom knopskydning og demokratisk dialog.

Børn og voksnes stemmer og behov, der normalt ikke høres, får opmærksomhed. Skoler, daginstitutioner og sociale tilbud i Østerport Kvarter inviteres. Det skal være sjovt, berigende og opløftende at være sammen både for børn, unge og voksne.

De kommunale institutioner på stedet indgår i visionen. Langelinjeskolen på Kastelsvej har 1) indskoling til og med 4. klasse 2) skole og fritidshjem for børn med høretab og 3) modtageklasser for ukrainske børn. Derudover er der den integrerede daginstitution Kastelsgården.

Adgang til frodige, grønne oaser med plads til ro, nærvær og fordybelse for børn som voksne er vigtige for sundhed, livskvalitet og trivsel. På samme måde som bevægelse og kendskab til hinanden på tværs af generationer og nationaliteter er vigtige.

Projektet sker på baggrund af en fælles plan, løbende evaluering og opsamling/status gennem frivilliges samskabelse og læring i løst koblede interessegrupper og i samarbejde med bl.a. Indre By Lokaludvalg, Miljøpunkt, forvaltninger og eksterne aktører m.m.

Bylaboratoriet starter op med nedsættelse af en styregruppe og en følgegruppe. Et borgermøde og en vandring i området omkring Langelinjeskolen planlægges. Puljer og fondsmidler søges. Forskere kontaktes.

Projektet betyder, at der udformes en alternativ, tryk Bylivsgade, version 2 som led i den langsigtede plan. Det sker ved afvisning af tillægsbevilling for Bylivsgade Kastelsvej, jf. forvaltningens svar til Astrid Aller d. 1. september. Forvaltningen skriver, at budgettet ikke kan overholdes, og at finansiering af bylivsgaderne Kastelsvej og Provstevej kan ske via OU-modellen. Se screenshot nr. 2. Evt. overskud i budgettet kan måske i stedet finansiere planlagte projekter i Indre By.

Bylivsgade Kastelsvej, version 2 er det indledende og aktivt engagerende projekt med fokus på en tryk skolevej og ophold. Med baggrund i en eller flere fælles vandringer inddrages bl.a. brugergruppens projektidé, dispositionsforslaget, høringssvarene i den offentlige høring, borgersvar og lokaludvalgets høringssvar i forbindelse med debatvognsarrangementet d. 27. maj 2024 om dispositionsforslaget. - Voksne, børn og unge inddrages på forskellig vis. Samarbejde, turtagning, kreativitet og demokratisk dannelse udvikles frem mod flere mulige og umulige løsninger.

Samtænkning af bylivsgade-puljen, andre puljer/fonde og den kommende 'Handleplan 2026-2029 for biodiversitet i København' vil bl.a. give mulighed for optimering af arealerne omkring Langelinjeskolen på Kastelsvej og lommeparken. Temaerne 2-4 er oplagte at inddrage.

De vedtagne planer for Middelalderbyen mv. foreslås også etableret sammen med Kronprinsessegade som grøn, tryk opholdsgade efter aftale med Indre By Lokaludvalg. Et nyt bylaboratorium kunne måske opstå. - Antallet af p-afgifter for biler fra andre bydele og Sjælland er stadig meget højt ifølge [notat](#) d. 27.juni 2025 'Orientering om kommunikation og fysiske indsatser i Middelalderbyen'.

Uddybning af projektets idé: "Den bæredygtige by i byen, 2050".

Projektet tager udgangspunkt i 'Vores København' og nedenstående planer, strategier, politikker og verdensmål.

1. Vores Købehavn og strategier	7. Københavns biodiversitet 2022-2050
2. Indre By Bydelsplan	8. Arkitekturpolitik København 2017-2025 og den kommende Arkitektur- og Planlægningsstrategi
3. Fremtidens klimavenlige hovedstad	9. Børne- og ungepolitik
4. Klimastrategi 2035	10. Kultur- og fritidspolitik 2023-2026
5. Høringsudkast for Handleplanen 2026-2029 for biodiversitet i København med vedtagelse i Borgerrepræsentationen den 4. december 2025	11. Integrationshandleplan 2023-2026
6. Københavns Kommunes handicappolitik 2023-2026	12. FN's Verdensmål

Styregruppen foreslås at være på 5 personer og forskere kan overvære/deltage i møderne. Styregruppen refererer til Indre By Lokaludvalg, forvaltninger o.a. Projektejer er Teknik- og Miljøudvalget. Styregruppen har en facilitator.

1. Lokal initiativtager til visionen (undertegnede)
2. Projektleder for Bylivsgade Kastelsvej
3. Repræsentant for borgergruppen
4. Leder af Langelinjeskolen på Kastelsvej eller dennes repræsentant
5. En lokal bilejer og stærk fortaler for p-pladser
6. Facilitator Hanne Molkte, organisations- og ledelsesrådgiver
7. Bolette Moldenhawer, Institut for Kommunikation

Følgegruppen kan fx bestå af forskere, politikere, forvaltninger og repræsentanter fra fonde.

Øvrige deltagere i projektet

Forskere og andre fagligheder medvirker. Her tænker jeg ud over stadsarkitekt Lars Jensen specielt på:

1) <u>Niels Bjørn</u> : Ph.d. i urban kompleksitet og forfatter.	3) <u>Bolette Moldenhawer</u> : Mag.art. i Kultursociologi, Ph.d. i pædagogik, lektor emeritus, Institut for Kommunikation, København
2) <u>Anne Mette Boye</u> : Stadsarkitekt i Århus og urban designer, der arbejder sammen med	4) <u>Helle Juul</u> : Arkitekt MAA, Ph.d., partner i JUUL FROST
3) <u>Kasper Albrechtsen</u> : Cand.arch., postdoc. og medlem af fagudvalget for byområder, Rådet for bæredygtigt byggeri.	5) <u>Kristian Steensen Nielsen</u> : Ph.d. i miljøpsykologi og adjunkt på CBS,

Niels Bjørn har skrevet bogen 'Det menneskelige habitat' og har en stærk profil vedr. stedets sanselighed, tid og social bæredygtighed. Han har været med til at udforme Arkitekturpolitik Gladsaxe for mennesker, 2022, da Tina Saaby var stadsarkitekt. Se Byplan Nyt 1, 2025 og Gladsaxes Arkitekturpolitik:

<https://byplanlab.dk/da/artikel/social-baeredygtighed-naar-mindstekrav-ikke-raekker>

https://gladsaxe.dk/p/BMF-Filer/Byplan/Arkitekturpolitik/Arkitekturpolitik-2022-Arkiv_Print-selv.pdf

Anne Mette Boye og Kasper Albrechtsen arbejder med Aarhus By- og Landskabslaboratorium, der er initieret af kommunen. De taler bl.a. om CO2-lock-ins dvs fastholdelse af u hensigtsmæssige adfærdsmønstre og om sam-tilblivelse, der er mere end samskabelse. Se Byplan Nyt 3, 2025:

https://byplanlab.dk/sites/default/files/wysiwyg_content/20-23.pdf

<https://netzerocities.eu/2025/07/07/aarhus-bets-on-co-creation-and-compromise-for-its-green-future/#>

Bolette Moldenhawer har et bredt forskningsfelt inden for kultursociologi og pædagogisk sociologi med bl.a. studier af integrations- og migrationsforhold samt skole-, opdragelses- og uddannelsesforhold. Hendes nuværende forskning undersøger det pædagogiske arbejde med asylansøgere og nyankomne børn i offentlige skoler i Danmark.

<https://researchprofiles.ku.dk/da/persons/bolette-moldenhawer>

<https://skolemonitor.dk/nyheder/art8155596/S%C3%A5dan-kan-skolerne-nedbryde-barrierer-for-minoritetsetniske-elever>

Helle Juul er en fremtrædende og inspirerende arkitekt, der bl.a. beskæftiger sig med, hvordan forskellige typer byrum påvirker det sociale. Hun var en del af ekspertgruppen for national arkitekturpolitik. Helle Juul taler bl.a. om et nyt mindset. Hun er medforfatter til forskningsrapporten 'Fremtidens urbane sundhedskultur', der tager udgangspunkt i FN's verdensmål 3: Sundhed og trivsel og 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund:

https://juulfrost.dk/sites/default/files/node/field_file/Fremtidens_urbane_sundhedskultur_Epub.pdf

Kristian Steensen Nielsen forsker i hvilken rolle adfærdsændringer spiller for den grønne omstilling og for kampen mod klimaforandringer.

<https://www.altinget.dk/klima/artikel/forsker-forbrugsbaserede-klimamaal-kraever-bedre-viden-om-dan-skernes-adfaerd>

Jeg håber, at Teknik- og Miljøudvalget kan se perspektiverne i mit forslag og bakker op om visionen "Den bæredygtige by i byen, 2050" og Bylivsgade Kastelsvej, version 2.

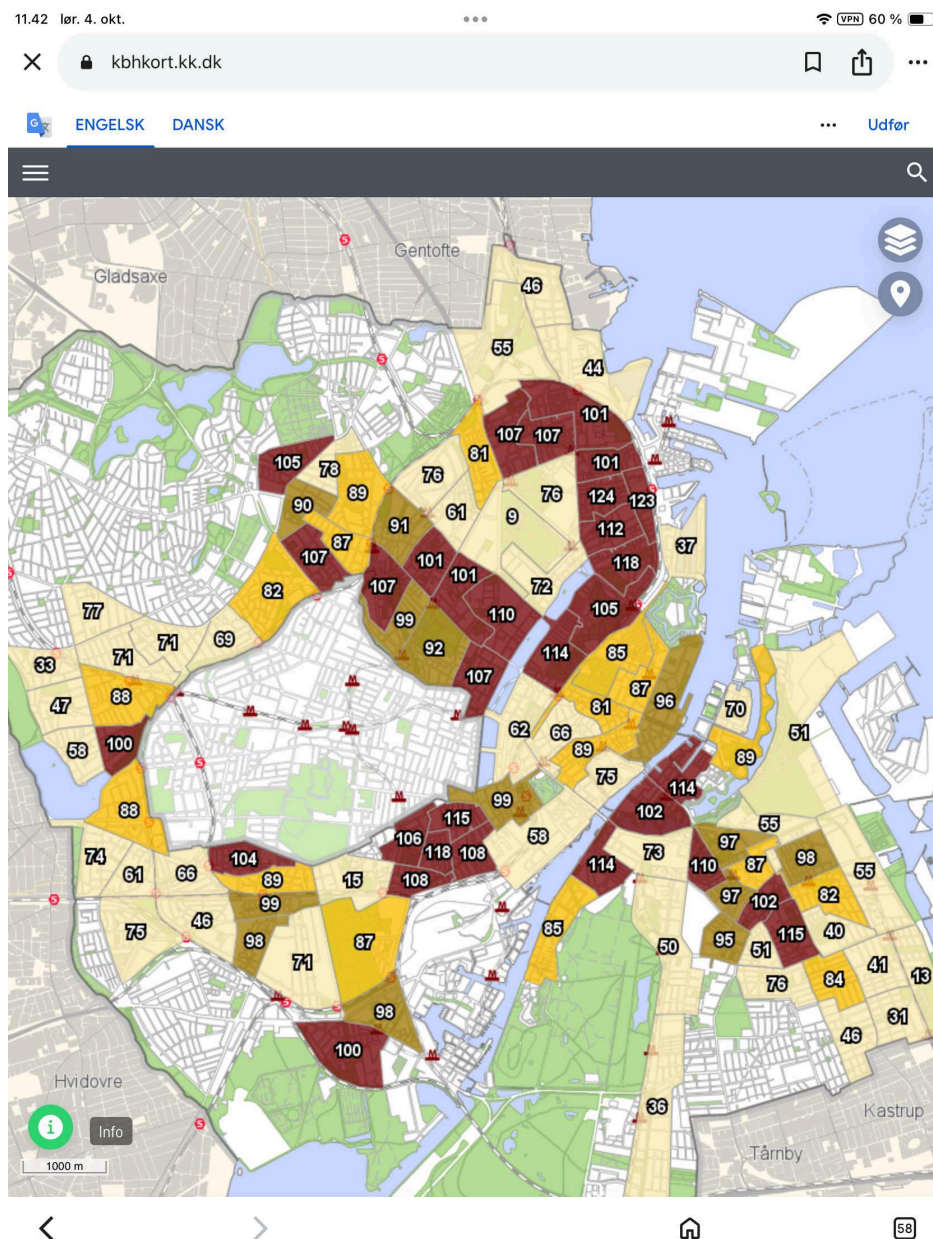
Jeg står naturligvis til rådighed for spørgsmål og yderligere uddybning. Dette brev sendes også til Indre By Lokaludvalg til orientering.

Med venlig hilsen

To screenshots, som supplere mine pointer

1. P-belægning kl. 22, optalt marts 2025, Københavnerkortet
2. Svar til Astrid Aller om status på Bylivsgaderne, d.1.september 2025

P-belægning kl. 22, optalt marts 2025, Københavnerkortet:

https://kbhkort.kk.dk/spatialmap?profile=kbhkort_parkering&selectorgroups=p_belae_gning+p_plads+p_zone+vejstatus&layers=theme-startkort+theme-parkeringstaelling_kl_22&opacities=1+1&mapext=717673.2142336+6171475.007808+731906.7857664+6179282.992192&maprotation=

2025 stillet følgende spørgsmål til Teknik- og Miljøforvaltningen.

Spørgsmål

"Jeg vil gerne bede om at få udleveret alle ansøgninger der er indkommet til den nuværende runde af Bylivsgadepuljen - kan se at lokaludvalgene har fået dem udleveret.

Jeg vil derudover gerne bede om:

- 1) En oversigt over alle midler afsat til bylivsgadepuljer inkl. budgetnotatnummer og hvor langt de er i processen
- 2) En oversigt over alle indkomne ansøgninger til bylivsgadepuljerne siden vi oprettede den første runde.
- 3) Alle indkomne ansøgninger til puljerne - har fået udleveret dem løbende, men ville sætte pris på at få dem samlet så jeg ikke har misset noget."

Svar

Ad 1) En oversigt over alle midler afsat til bylivsgadepuljer inkl. budgetnotatnummer og hvor langt de er i processen

I tabel 1 fremgår en oversigt over alle afsatte midler til bylivsgadepuljens tre idérunder samt en status for hver idérunde.

Tabel 1. Oversigt over alle midler afsat

Budg etaft ale	Budgetnot at nr.	Idér und e	Afsat budget (mio. kr.)	Antal projek ter forven tet udført	Status
2022	TM150	1	11,3	3	Projektet i Thorsgade/Ydunsgade fremskyndes med henblik på anlæg i efteråret 2025. Fremskyndelsen har en række konsekvenser og indebærer en risiko for, at de to øvrige projekter i puljens første

Mobilitet, Klimatilpasning og
Byvedligehold

					idérunde ikke kan gennemføres inden for den eksisterende bevilling. Hvis projekterne ikke kan gennemføres inden for den nuværende finansiering, vil forvaltningen indstille, at merudgifterne dækkes via overskuds-underskudsmodellen. Alle tre projekter er af forskellige årsager blevet forsinket, og forvaltningen vurderer, at det ikke er muligt at fremskyndede to andre projekter.
2024	TM154	2	13,5	6	Såse projektførelse forelægges

Svar til Astrid Aller vedr. Bylivsgader, d. 1. september 2025:

<https://www.kk.dk/sites/default/files/2025-09/01.09.25%20-%20svar%20til%20Astrid%20Aller%20%28F%29%20om%20Ans%C3%B8gninger%20til%20bylivsgadepuljen.pdf>